

פחד דוד

פרשת
שמיני
כ"ב ניסן
תשע"ח
915

בחור"ל יו"ט אחרון של פסח

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 6:26 | 6:42 | 6:35 | 6:46

מוצאי שבת 7:39 | 7:41 | 7:41 | 7:41

רבינו תם 8:19 | 8:18 | 8:19 | 8:19

הילולא
דצדיקיא

- כב - רבי יהודה ב"ר שמואל רוזאניס ה'משנה למלך'
- כג - רבי משה ב"ר יוסף די טראני
- כד - רבי חיים יצחק חייקין ראש ישיבת אקסלבן
- כה - רבי חיים הלברשטם מצאנז מו"ס 'דברי חיים'
- כו - רבי אפרים נבון מו"ס 'מוחנה אפרים'
- כז - רבי יהודה כהנא מו"ס 'קונטרס הספקות'
- כח - רבי משה הלברשטאם

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

משכיל לדוד

מהו שביל הזהב בקיום מצוות התורה

קץ למעלתו וגדול שכרו מן השמים, וסיפורי גבורה רבים מתהלכים אף על אנשים הנחשבים מפשוטי העם שזכו לקיים את מצוות ה' במסירות נפש גדולה ועצומה.

אולם גם במצוות צריך האדם להפעיל את שיקול דעתו ולעשות אותם בחכמה ובתבונה ובמידה הנכונה כי פעמים יתכן וכדאי לו לאדם לוותר על איזו חומרה שהיא או לדלג על מידת חסידות מסוימת שאינה מחויבת על פי הדין כדי להרבות שלום בית בביתו, או כדי לשמור על השלום בינו לבין חברו. כי הזהירות בענייני בין אדם לחברו חשובה יותר בעיני הקב"ה מאותה מידת חסידות.

וזכרנו במעשה שאירע באחת הקהילות כשביקרתי שם. אחד מבאי בית הכנסת רצה לקיים את מאמר הגמרא (ברכות ו, ב) שמצווה לרוץ לבית הכנסת, אולם הוא לא עשה זאת בתבונה וביישוב הדעת ומתוך התלהבותו בהיכנסו לבית הכנסת בבהילות ובריצה דרס את רגלו של אחד המתפללים, והלה כעס עליו מאוד וחמתו בערה בו. לאחר התפילה התפתח ריב ביניהם ורבתה המחלוקת רח"ל ועקב כך נמנעו מעתה ואילך לשוחח האחד עם חברו.

ונשאל את עצמנו האם זוהי הדרך הנכונה שידבק בה האדם? וודאי שלא. כמובן שהיה עליו לשקול בפלס מעשיו, ואם ראה שאין אפשרות לרוץ, מוטב כי ילך במעט זריזות ודי בכך והיה צריך לתת אל לבו שכדי לקיים מילי דחסידות אין הזלזול בבין אדם לחברו רצוי כלל ועיקר.

והדברים אמורים בפרט בנושא שלום בית.

לדוגמא ידוע הדבר שמעלת כבוד השבת מתבטאת בכך ששולחנו יהיה ערוך במיטב המעדנים, וטבעה של האשה להדר בזה ולעמוד שעות רבות במטבח ולטרוח בהכנתם. ופעמים שב הבעל מן העבודה כשהוא עייף ויגע והוא סר וזועף ואז מרים קולו בקול עוז לעבר אשתו - לשם מה כל ההכנות הללו מדוע את מפריזה כל כך בהן...

אשה נבונה וחכמה המבקשת שהשלום ישרור בביתה, עיניה יהיו בראשה וחובה עליה כי תרכין עצמה ותשמע לקול בעלה וגם אם אינו צודק בטענתו - כדאי לה לוותר על ההידור בהכנות לכבוד שבת, והעיקר להשיג שלום בית. ועליה להפנים בדעתה שאף אם יאה מאכלם כריך בלבד לארוחת שבת, הרי עדיף שיסתפקו בזה וישמחו ושלום הבית יישמר. וגם אם נראה שגרעו ממצוות עונג שבת, רצונו של הקב"ה שישכון השלום ביניהם ומוטב שידלג האדם על מילי דחסידות או על הידור כל שהוא למען ישרור השלום בביתו.

גדול הוא השלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו, ואם התיר הקב"ה למחות את שמו הקדוש והטהור על המים והכל בכדי להשכין שלום בין איש לאשתו - על אחת כמה וכמה שמחובתנו להשפיל עצמינו ולוותר מכבודנו למען השלום, ומי ייתן ומידה חשובה זו תהיה מצווה בינינו. אמן.

"ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם" (ויקרא י, א) בתחילת ספר ויקרא נאמר (ויקרא א, ז) "ונתנו בני אהרן אש על המזבח" שעל אף שהייתה האש יורדת מן השמים - מצווה להביא מן ההדיוט. אך נדב ואביהוא עדיין לא שמעו את הדין הזה מפי משה רבינו ע"ה והם פירשו זאת מדעתם והוסיפו אש זרה אשר לא צוה אותם.

משמע מכאן שעיקר חטאם היה בזה שעברו על ציווי התורה (דברים יג, א) "לא תסף עליו ולא תגרע ממנו" כשם שאסור לחסר ממצוות ה', כך אסור להוסיף עליהם מדעתנו וכל המוסיף גורע. כי כל מצוות ה' ניתנו לנו מן השמים בדיק המרבי על פי מאזני הזהב אשר ביד ה', ומה לנו בשר ודם שקצרה בינתנו מהבין להתיימר ולהוסיף במצווה.

ואף שהיו נדב ואביהוא נחשבים לחכמי ישראל ולגדולי הדור והתורה אמרה (דברים יז, יא) "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל", ורשות נתונה לחכמים להוסיף גדרים וסייגים מדעתם בכל אשר ימצאו לנכון כדי לחזק בדקה של תורה - אך למרות זאת כאן נחשב להם הדבר לחטא כיון שמשם רבינו היה קיים והוא היה ראש הסנהדרין והם הורו הלכה בפני רבם, לכן לחטא יחשב להם על שהוסיפו מצוה מדעתם.

אולם יש לדעת שכל האיסור להוסיף על מצוות התורה מתבטא בזה שאסור להוסיף עליה מצווה אשר לא ציווה ה', כגון המוסיף עוד פרשה בתפילין וכדו' אך מצווה שנצטוונו עליה והאדם מבקש לעשותה בשלמות עם כל הידוריה ודקדוקיה ודאי שמצווה יש בזה ושכר רב ייטול על כך. וכמו במצוות תלמוד תורה שאפשר לצאת ידי חובת המצווה בקריאת שמע בבוקר ובערב ודי בכך, אבל המהדר במצווה זו והוגה בתורה בכל כוחו יומם ולילה קדוש יאמר לו. וזוהי המצווה בשלמותה וכמובן שעל זה לא נאמר איסור "בל תוסיף", כי כל המוסיף בעמלה של תורה מוסיפים לו חיים טובים ואשרי לו בזה ובבא זוהי עיקר המצווה שיהגה בתורה יומם ולילה בעמל ובטורח.

וכך מצינו בכל חכמי ישראל שקיימו מצות תלמוד תורה בשלמותה והמיתו עצמם באוהלה של תורה ולא נתנו מנוח לנפשם ועסקו בה עד כלות הכוחות. הנה סיפרו על רעו וידידו של מר זקני רבינו חיים פינטו זיע"א, הלא הוא רבינו דוד בן חזן זצוק"ל, שהיה מניח רגליו בקערת מים קרים בקרח בשעות הלילה כדי שלא יירדם בלימודו וכך הגה בתורה ללא הפסקה. וכן סיפרו על רבינו שמואל אידלס - המהרש"א זצוק"ל שלא היה מספר את שערות ראשו כדי שיוכל לקשרם על ידי חוט שהיה מעליו ולא תהיה לו אפשרות להוריד ראשו ולהתנמנם. ומספרים על אחד מגדולי ישראל שהיה אוחז בנר ולומד לאורו וכל כך היה שקוע בלימודו עד שלא נתן ליבו לאצבעותיו שנכו משלהבת הנר. ואשתו שהריחה ריח בשר חרוך היא שהצילה אותו.

הרי לנו שבאותן מצוות אשר ציווה לנו הקב"ה אין איסור של "בל תוסיף" ואדרבה כל המוסיף בהם ומהדר בעשייתם ומבקש לעשותם בשלמות ומוסר נפשו על קיומם - אין

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

אם כבר מברכים - אז שיהיה מכל הלב!

"וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" (ויקרא ט, כב)

ומהי הברכה שברך אהרן הכהן הגדול את העם? מבאר רש"י שברך אותם בברכת כהנים: יברכך, יאר, ישא.

וכל כך למה? לפי שכאן ירדה השכינה הקדושה, ואז אהרן ברך את ישראל בברכת כהנים.

ובאמת יש לשאול מדוע רק עכשיו ברך את העם ולא קודם לכן?

באר ה"מקרי דקדקי": בשלחן ערוך נפסק כי כהן שאינו אוהב את ציבור המתפללים שהוא עומד לברך, או שהציבור לא אוהב אותו, לא ישא את כפיו.

והנה, אהרן הכהן הרי עשה את העגל, ויתכן שיהיה בליבו כעס על עם ישראל מדוע הביאו אותו למצב שנאלץ לעשות כן. גם עם ישראל מצידם כעסו על אהרן שהחטיאם בעגל. ומאחר וכעסו זה על זה - לא יכול היה אהרן לברכם בברכת כהנים.

אבל עתה משהוקרבו כל הקרבנות, הקב"ה סלח לכולם ונעשו אוהבים - שפיר יכול אהרן לברכם ולומר מתוך אהבה אמיתית "יברכך ה' וישמרך".

כדי לברך אדם מכל הלב צריך לחוש כלפיו רגש של אהבה.

סיפר הגה"צ רבי שמעון דוד פינקוס זצ"ל ('תפארת אבות'):

פעם נגשה אלי אשה, ובקשה ש"הרב יתפלל עבור בני..." ובעל כרחי נתנח לי שטר של עשרים שקלים. לקחתי את הכסף בכדי שלא לפגוע בה, הלכתי מיד לפינת הרחוב וקניתי לעצמי פרוסת עוגה ושתייה.

לאחר שהרגשתי טוב בזכות האכילה והשתיה, הוצאתי את הפתק עם השם של הבן, וברכתי והתפללתי עבורו בהתלהבות,

תפילה מכל הלב.

מדוע הערק נותר חתום וסגור?

פרשת מאכלות אסורות נסמכה בפרשתנו לחנוכת המשכן ביום השמיני למילואים, כדי ללמדנו שעיקר יסוד בנין משכן ה' הטמון בלב האדם בנוי ומושתת על זהירותו במאכלות אסורות.

ואף אם אכל בשוגג מבלי כוונה מאכל שאינו ראוי, גם זה עושה פגם בנשמתו ויכול להזיק לו מבחינה רוחנית ואפילו עובר במעי אמו יכול להיזק ולגרום לו הפסק בעלייתו הרוחנית וניתוק מכל דבר שבקדושה ממאכל איסור שאמו אכלה.

נזכר אני שפעם בהיותי בגיל כ"ד שנים לערך, נסעתי עם אדוני אבי זיע"א למרוקו ושם הוא נפגש עם ידידו משכבר הימים מר שלום הכהן ז"ל.

כבוד גדול עשה מר שלום לאבא והעמיד לכבודו על השולחן מיני מגדנות לרוב ואף הוציא מן הארון בקבוק ערק חשוב, ואמר - בבקבוק זה לא השתמשתי זה כבר עשרים שנה ורק לכבוד אדם חשוב שכמוך הוצאתי אותו ועתה נתכבד בו.

כראותי שטוב ליבם לשבת בצוותא עזבתי אותם לבדם ויצאתי מן הבית, והנה כשחזרתי לאחר כשלוש שעות ראיתי שדברי המתיקה ובקבוק הערק נשארו כך על השולחן ללא שנגעה בהם יד אדם, שאלתי את אבא ע"ה מדוע לא שתיתם מעט "לחיים" ואבא ענה המתנתי לך שתשתתף עמנו בשתיית "לחיים"...

במרה מפטירין

הפטרת השבוע: "זיוסף עוד דוד" (שמואל ב, ו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מיתת עוזא שנענש בגין כך שהתקרב לארון ברית ה', שהוא מעניין הפרשה שבה אנו קוראים על מיתת שני הצדיקים; נדב ואביהוא בקרבתם לפני ה' וימותו.

נצור לשונך

אסור לסמוך על זה

תולה ארץ על בלימה

"אפיקורס" (שכאמור יש מצוה לגנותם ולבזותם) זהו דווקא אם שמע מהם בעצמו דברי אפיקורסות, אבל אם אחרים אמרו לו, אסור לסמוך על זה לגנותם, בין בפניהם ובין שלא בפניהם, וגם אין לו להחליט דבר זה בלב כדין איסור קבלת לשון הרע, רק צריך לחוש לעצמו וגם להזהיר לאחרים בסתר, שלא יתחברו לעת עתה עמהם, עד שיתברר הדבר.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

שתיקה ששווה זהב

**"ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש
ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן"** (ויקרא י, ג)

נתבונן ונראה עד כמה גדולה מעלת אהרן בכך ששתק וקיבל עליו את הדין באהבה כשמתו לו שני בניו.

הגמרא מספרת (במסכת גיטין נז, ב) על חנה ושבעת בניה אשר מסרו נפשם על קדושת ה' יתברך וקודם שנהרג הבן השביעי פנתה אליו חנה ואמרה - לך יחד עם אחיך אל אברהם אביכם ואמרו לו "אתה עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות".

לכאורה נראה שגדולה מעלתה של חנה יותר ממעלתו של אברהם אבינו ע"ה, אולם אני אומר שמעלת אברהם אבינו היא לאין ערוך מחנה הצדקת והטעם הוא - מפני שחנה קשה היה לה לשאת את צערה בתוכה, לכן הוציאה אותו כלפי חוץ ואמרה לבניה "לכו ואמרו לאברהם..." כך למעשה פרקה מעליה את סאת הכאב והצער שהיו טמונים בליבה, וכמו שאומר הפסוק (משלי יב, כה) "דאגה בלב איש ישיחנה" כי כשפותח פיו ומשיח את צערו לאחרים בכך מקל הוא מכובד משא הצער הכבד והאצור בתוכו, אולם אברהם אבינו ע"ה שתק ולא שפך ליבו כלפי חוץ אלא קיבל באהבה את רצון ה' ואפילו צער פנימי לא היה בתוכו כי ידע שזוהי גזירתו יתברך ומה לו להצטער על כך, ולכן לא הרגיש בצורך כלשהו לפרוק את צערו כלפי חוץ, אלא שתק ושתיקה זו שווה זהב.

וכמוהו כאהרן הכהן שנאמר עליו "וידם אהרן" - שאף הוא לא פרק את כאבו בדיבור, אלא שתק שתיקה מפליאה וקיבל עליו בשמחה דין שמים באהבה ולכן קיבל שכרו מושלם ויחד עמו הקב"ה את הדיבור.

ונתבונן עוד במעלת אהרן הכהן. כותב רש"י (שם ט, כג) כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל היה מצטער ואומר - יודע אני שכעס הקב"ה עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל. אמר לו למשה - משה אחי כך עשית לי שנכנסתי ונתביישתי. מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל עד כאן.

אהרן הכהן אינו תולה את אי ירדת השכינה באחרים לאמר כי יתכן ואינה שורה מחמת מעשיהם הרעים של עם ישראל, אלא מיד תולה הדבר בעצמו ואומר בפה מלא - אני הוא האשם בכך ומחמתי לא ירדה שכינה לישראל. זה היה תוקף גדולתו וקדושתו של אהרן הכהן.

ואם אמרו חז"ל כי עיקר בנית המשכן צריך להבנות בתוך תוכו של האדם - הרי שאהרן הכהן הוא הדוגמא המוחשית כיצד צריכה להראות בניית משכנו של האדם בתוכו שיהיה רצוף באהבת ה' וביראת שמים טהורה, וכך ילמד האדם לדעת להכין את לבבו בקדושה ובטהרה כדי שהקב"ה ישכון בתוכו.

חזק וברוך

על מידות שבין אדם לחברו

תקופת הקיץ בפתחנו, ימי הקיץ החמים טומנים בחובם מכשולות רבות, לכל אחד ואחת מאיתנו, מנער ועד זקן טף ונשים. וזה הזמן להקדיש את המדור 'חזק וברוך' לדברי חיזוק והתעוררות במצוה המיוחדת של שמירת העיניים וקדושת המחשבה של האיש היהודי.

בכל יציאה מפתח הבית לרחובה של עיר, כשיהודי הולך ברחוב הוא צריך לשמור את עצמו, לא להסתכל במקומות שאסור להסתכל, לא להרחיב את מבטו וללכת אחרי תאוות ליבו. הגה"צ רבי אפרים הכהן זצ"ל (אביו של חכם שלום הכהן שליט"א) היה עומד בשער ומוכיח את הרבים על חומרת ההסתכלות במראות האסורות, וכך הוא היה אומר: אדם הולך ברחוב ויכול לעשות מאות עבירות, בהליכה אחת ברחוב ללא שמירה על עצמו, הוא יכול להיות רשע בעל מאות עבירות. ומאידך בהליכה אחת הוא יכול לחזור לביתו עם מאות מצוות, אם הוא נשמר ממראות אסורות, הוא חוזר לביתו מלא במצוות.

אכן הניסיון הוא גדול ויש שחושבים לעצמם שהם לא יכולים לעמוד בדבר זה, אבל חלילה מלחשוב כן, אם לא היה אפשר להישמר מזה, התורה לא הייתה מצווה אותנו על כך. רק מה שאנו צריכים זה להתבונן בדבר ולקבל החלטות, איך ללכת ברשות הרבים ומה מוטל עלינו.

אם נתבונן ונשים לב איך אדם מתנהג כשהוא אורח בביתו של חברו? הוא נכנס לבית ומתנהג בעדינות, הוא לא עושה מה שהוא רוצה, ההרגשה הטבעית שלו שהוא מוגבל והוא לא יכול לעשות מה שהוא רוצה. הוא לא יפתח את המקרר בבית של חברו ויחפש מה לאכול, ואף שהוא מאד רעב.

והנמשל הוא שאדם שהוא יודע שהוא לא בעל הבית במקום, הוא מתנהג בהתאם. אנחנו צריכים לחוש כל הזמן בעולם הזה שאנחנו בעצם אורחים כאן ולא בעלי הבית, כשתתחזק אצלנו ההרגשה הזו ממילא יהיה לנו אפשרות לשלוט ביצר ולא לעשות כל העולה על ליבנו בלכתנו ברחוב. כשאדם מרגיש את ארעיותו בעולם, ראה זה פלא, שהוא לא מרגיש את עצמו משוחרר לעשות מה שהוא רוצה.

רבי אברהם הררי רפול זצ"ל, היה זכרן גדול מאד בצורה מפליאה, הוא ידע את כל הש"ס בעל פה, ומי שראה את כוח זכרונו היה עומד ומשתומם. שאלו אותו פעם מהיכן מגיע כוח הזכירה העצום שלו, והוא אמר שזה בגלל שמירת העיניים, והסמיך לזה ראייה מהכתוב (במדבר טו, לט) "ולא תתורו אחרי לבבכם וכו' למען תזכרו". שמירת העיניים מביאה לידי כוח הזכירה. אין ספק שזה חלק מהסיעתא דשמיא המיוחדת לגיבורי הכח שומרי דברו.

לא מכבר הזכרנו שהגאון רבי יהודה עדס שליט"א, ראש ישיבת "קול יעקב", נכנס פעם אל הגה"ק רבי מאיר אבוחצירא זיע"א, לפני תחילת הזמן בישיבה ושאל אותו: "מה לומר לבחורים כדי שיצליחו בלימודיהם?" השיב לו רבי מאיר ואמר: "שישמרו את העיניים ואת הפה, זה סוד ההצלחה".

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

ביתה" וגו', לא גלגל הקב"ה והוציא את ישראל ממצרים אלא בשביל שרה רבקה רחל ולאה; בשכר שתפסה שרה את הגר והעלתה אותה למטתו של אברהם, ובשכר שאמרו לה לרבקה (בראשית כ"ד) "התלכי עם האיש הזה ותאמר אלך", ונתנה בטחונה על הקב"ה, ובשכר שתפסה רחל את בלהה והעלתה למטתו של יעקב, ובשכר שתפסה לאה את זלפה והעלתה למטתו של יעקב. לכך נאמר "א-להים מושב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות".

אם כן כי תראה ערום וכסיתו כיצד? אלא אם ראית אדם שאין בו דברי תורה, הכניסהו לביתך ולמדהו קריאת שמע ותפלה ולמדהו פסוק אחד בכל יום או הלכה אחת וזרזהו במצוות, לפי שאין לך ערום בישראל אלא מי שאין בו תורה ומצות והוא דומה למי שהוא ערום.

וכן אתה מוצא בכנסת ישראל שבמצרים, שנאמר (יחזקאל ט"ז) "ותגדלי ותבואי בעדי עדיים שדים נכונו ושערך צמח ואת ערום ועריה", אל תקרי בעדי עדיים אלא בתיקוני תיקונים משום שנתרוקנית מן המצות ואין בך אלא שתי מצות; אחת דם פסח ואחת דם מילה שנאמר (שם) "ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי". מה כתיב אחריו "ואת ערום ועריה".

מאי "ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דודים", אלא בשעה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו (בראשית כ"ב) "קח נא את בנך את יחידך וגו', מיד שמע אברהם לדברי הקב"ה ועשה ככל אשר צוה אותו, לכך נאמר "והנה עתך עת דודים".

ברוך המקום ברוך הוא שבחר בדברי חכמים ובתלמידיהם ומקיים עליהם במדה שאדם מודד בה מודדין לו. כשם שהם יושבין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שפנוי להם וקורין ושונין לשם שמים ויראה בלבבם ומחזיקין דברי תורה על פיהם, כמו כן הקדוש ברוך הוא יושב כנגדם ומגלה להם סודות התורה בפיהם ובלבבם, ועליהם מתקיים מה שנאמר (דברים ל) "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו".

אשרי אדם שיש בו דברי תורה והוא יושב וקורא ושונה במקום צנוע וסתר. אצל מי מלינין אותו? הוי אומר אצל הקב"ה, שנאמר (תהלים צ"א) "יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן".

כשם שהם משימין עצמן יחידים בעולם הזה ואין עמהם זה, כמו כן הם בעולם הבא הם יושבין אצל הקב"ה לבדו ואין זר עמהם, עליהם הכתוב אומר (שם ס"ח) "א-להים מושב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות אך סוררים שכנו צחיחה", ואין אסירים אלא תלמידי חכמים שאוסרין את עצמן למקום בבית המדרש למקרא ולמשנה ולתלמוד ולמדרש ולהלכות ואגדות. ואומר (ישעיה מ"ט) "לאמר לאסורים צאו לאשר בחושך הגלו" - לאמר לאסורים צאו, אלו עמי הארץ שיש בהם דרך ארץ ושאר מצות ומחזיקין את ידי תלמידי חכמים ומרחיקין את עצמם מהעבירה ומגזל ומכל דבר מכוער, לאשר בחשך הגלו - אלו תלמידי חכמים שהם דרין במקום שאין ראוי להם.

דבר אחר, "א-להים מושב יחידים

"ועניים מרודים תביא בית" כיצד? אלא אם יש באדם דברי תורה ויסורין באין עליו לבו מתיישב עליו, אבל אם אין באדם דברי תורה ויסורין באין עליו לבו מתמרמר עליו. אלא כיצד יעשה, יצדיק עליו את הדין. הא כיצד אלא אם הוא רעב וצמא וערום ואין לו מזונות רק שהוא חי וקיים על פני האדמה בלחם צר ובמים לחץ בעירום ובחוסר כל יאמר כך וכך כתוב בתורה (דברים כ"ח) "תחת אשר לא עבדת את ה' א-להיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל ועבדת את אויביך אשר ישלחנו ה' בך ברעב ובצמא ובעירום ובחוסר כל ונתן עול ברזל על צוארך עד השמידו אותך".

על כן יתברך וישתבח המלך הגדול והקדוש שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, ברוך הוא וברוך שמו לעלם ולעלמי עדי עד, שנתן לי חיים בעולם ולא השמיד אותי מעל פני האדמה. וכן דוד היה אומר אלמלא דברי תורתך מרצין אותי בשעה שיסורין באין עלי, כבר עקרת את עצמי מן העולם, שנאמר (תהלים ק"ט) "לולי תורתך שעשעי אצ אבדתי בעיני".

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

סיפור נפלא התרחש אצל אדון בן סימון, שבתו נשואה לנכדו של רבי חיים פינטו זיע"א, אותו שמע מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א מאדון בן סימון.

אדון בן סימון היה צורך זהב לפרנסתו, ופעם נכנס רבי חיים זיע"א לחנותו ואמר לו: תן לי סכום כזה וכזה (כידוע, פעמים רבות היה נוקב בסכום מדוייק, ואף אדם לא סירב לו, כיון שפחדו שמא יגלה את עוונותיהם, שהרי גם ידע בדיוק כמה כסף יש לאותו אדם בכיסו, ותמיד שתקו ונתנו לו). הצורך השיב לו "אין לי כסף".

תשובה זו לא מצאה חן בעיני הצדיק רבי חיים, וכך הוא אמר לצורך: "אסור ליהודי לומר 'אין לי'. תאמר כך 'בעז"ה ה' יתן לי ואביא לך". שהרי אם אדם אומר אין לי, בזה הוא פותח את פיו לרעה, וכביכול אין ביכולת ה' לתת לו, ואם אין לו יפשפש במעשיו.

הצורך שמע את דברי הרב בקשב רב וקיבל את הדברים ברצון, ומיד תיקן את תשובתו ואמר לרב: "בעז"ה ה' יתן לי היום כסף, ואני אתן לרב כמה שהרב רוצה!". רבי חיים אכן היה שבע רצון מהנהגתו של הצורך, והודיע לו: "אני מחכה. בעוד זמן מה תבוא לכאן אשה שצריכה לחתן את בתה, והיא רוצה לקנות זהב, ותמכור לה את מה שהיא רוצה".

רבי חיים המתין בחנות, ולאחר זמן מה נכנסה אשה שהיתה לבושה ממש בפשטות. היא שאלה את הצורך על דבר מה: "כמה זה עולה?" והוא נקב לה בסכום מוגזם ביותר ביחס לגרם זהב, כיון שחשב בליבו שהיא עניה ובין כך לא תרכוש את התכשיט.

האשה התפעלה מאוד ממראה עיניה ואמרה לו: "עבודה כזאת מימי לא ראית!". היא התענינה בעוד מספר עבודות שראתה בחנות ושוב נקב הצורך בסכום עתק כשהוא מתפעל מהענין.

האשה לא התווכחה על המחיר. היא הוציאה מיד מכיסה את הסכום הגבוה שבו נקב הצורך, שילמה ויצאה מהחנות.

הצורך הביט על רבי חיים, נשא עיניו השמימה ואמר: "רבונו של עולם, אשה זו נראית כענייה ורכשה את כל התכשיטים הללו..."

"אשה זו, הסביר לו רבי חיים זיע"א - מעולם לא נתנה כסף לצדקה, על כן לא אמרתי לך כלום. אבל עתה, קח עבורך בדיוק כמה שעולה גרם זהב כפי שאתה מוכר לכולם, ואת הנותר תתן לי לצרכי צדקה".

עשה הצורך כן, ורבי חיים רץ אחרי האשה ואמר לה: הנה שילמת ביוקר, וזה ההפרש. האם את רוצה את זה חזרה, או שהסכום הנותר ילך לצדקה. השיבה האשה ואמרה: מעולם לא נתתי צדקה. ואכן רצוני שהכל ילך למטרת צדקה.